

Izrael története I. évfolyam 1. félév

Kötelező tantárgy, 1 félév

A kurzus leírása

A tantárgy célja az ószövetségi Izrael történetének feldolgozása a Biblia alapján. Ábrahám elhívásától a zsidó királyság megalakulásáig tekintjük át a főbb eseményeket és a hozzájuk kapcsolható etikai tanulságokat. Kitérünk a bibliai leírásokhoz kapcsolódó kortörténeti háttérre (történeti források és néhány régészeti emlék). Erre a tantárgyra épül az alapképzés „Izrael története 2-3”, az „Ószövetség világa” és a „Biblia népei” című tantárgyai, valamint a Bibliikumok továbbképzés „Az ószövetségi történelem kronológiája” és „Bibliai régészet” órái.

Az 1. félév tematikája

1. Általános bevezetés, kortörténeti háttér, a páttriárkális kor 1. (Ábrahám)
2. Páttriárkális kor 2. (Ábrahám-Izsák),
3. Páttriárkális kor 3.: Jákob
4. Páttriárkális kor 4.: József, kortörténeti háttér
5. Mózes Egyiptomban, kortörténet
6. Mózes és a kivonulás, pusztai vándorlás, kronológiai alapok
7. Honfoglalás
8. A bírák kora a királyválasztásig

Összesített követelmény 3 félévre lebontva

2 kollokvium (szóbeli az 1. félévben, írásbeli a 2. félévben), a 3. félév végén szigorlat

A számonkérések anyaga: **a kötelező irodalom és az órai előadások anyaga**

A képzési követelményt az a hallgató teljesíti, aki a számonkérés anyagát minimum 60 %-os szinten elsajátította.

Kötelező és ajánlott irodalom

Kötelező irodalom:

- Izrael története (Sola Scriptura főiskola átdolgozott jegyzet, interneten elérhető)

Ajánlott irodalom:

- Az interneten megosztott, letölthető anyagok
- Aharoni, Y.-Avi-Yonah, M.: *Bibliai atlasz*, Szent Pál Akadémia, Jeruzsálem-Budapest, 2004.
- Allerhand, Jacob: *A zsidóság története – Ókor*, Makkabi, Budapest, 1993. (hagyományos zsidó szemléletű)
- Archer, Gleason: *Az ószövetségi bevezetés vizsgálata*, KIA, Budapest, 2001.
- Hahn I.- Kákossy L.- Komoróczy G.: *Az ókor története II.*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1991.
- Josephus Flavius: *A zsidók története*, Európa Könyvkiadó, Budapest, 1980.
- Kalla Gábor: *Mezopotámiai uralkodók*, Kossuth Kiadó, Budapest, 2014.
- Kákossy László: *Az ókori Egyiptom története és kultúrája*, Osiris Kiadó, Budapest, 2005.
- Karasszon István: *Izrael története a kezdetektől Bar-Kocbáig*. Új Mandátum könyvkiadó, 2009. (új protestáns szemléletű)
- Khurt, Amélie: *Az ókori Közel-Kelet (Studia Orientalia 4)* PPKE BTK, Piliscsaba, 2005.
- Miller, Maxwell – Hayes, John: *Az ókori Izrael és Júda története*, (Studia Orientalia 3), Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2003. (új katolikus szemléletű)
- Nagy Antal Mihály: *Izrael története*, (Sárospataki Református Teológiai Akadémia kiadványai 21. szám), Sárospatak, 2007. (hagyományos protestáns szemléletű)
- *Ókor című folyóirat* von. cikkei
- *Ókori keleti történeti chrestomathia*, szerkesztette Harmatta János, Tankönyvkiadó, Budapest, cop.1964.
- Roaf, Michael: *A mezopotámiai világ atlasza*, Helikon-Magyar Könyvklub Kiadó, Budapest, 1998.
- White, E.G.: *Pátriárkák és próféták*, Bibliaiskolák Közössége, Budapest, é.n.
- White, E.G.: *Próféták és királyok*, Advent Kiadó, Budapest, 1995.

Kollokviumi tételsor 1. évf. 1. félév

1.

- a) **Ábrahám elhívása:** Az Ábrahámmal kötött szövetség három feltétele és három ígérete. Az ígéretek teljesedése. A választottság fogalma, ennek helyes értelmezése.
- b) Mit tud Ábrahám Biblia szerinti eredeti lakóhelyéről és vándorlásáról?
- c) Hogyan tudná Ábrahám történetéhez kapcsolni Ésa. 5:1-7 verseit?

2.

- a) **Ábrahám életpályája:** Ábrahám élettörténete (jó és rossz döntései), azt bemutatva, hogyan vált ő „Isten barátjává” és a hit példaképévé.
- b) Hogyan kapcsolódnak Ábrahám élettörténetéhez a Beni-Hasszán-i leletek?
- c) Hol hivatkozik vissza az Újszövetség Ábrahámra, mint a hit mindenkori példaképére?
(Legalább 3 különböző bibliai könyvre való hivatkozás)

3.

- a) **Izsák életpályája:** annak bemutatása, hogy miért válhatott ő maga is „hithőssé”. Életének rossz döntései és annak következményei.
- b) Hogyan kapcsolódik Hammurappi törvényoszlopa az Ábrahám-Izsák történetéhez?
- c) Melyik igehelyben utalt előre Ábrahám két első gyermekének kapcsolatára a Biblia? Elemezze a jövendölést.

4.

- a) **Jákób élettörténete:** különös tekintettel arra a jellemfejlődésre, ahogyan „Csalóból” „Izraellé” vált.
- b) Miért fontosak Jákob története kapcsán a Nuzi leletek?
- c) Mit jelent a „küzdő imádság”? Hol olvashatunk erről a Bibliában Jákob élettörténetéhez köthetően?

5.

- a) **József élettörténete:** különös tekintettel arra, hogy élete milyen drámai fordulatokon ment keresztül és jellemére mindezek a változások milyen hatással voltak.
- b) Mit tud a hüszoszokról?
- c) Mit jelent a „jóra fordítás elve”? Hol olvashatunk erről a Bibliában?

6.

- a) **Mózes személye, jellemfejlődése és tevékenysége a kivonulásig.**
- b) Jellemezze az Újbirodalom korabeli Egyiptomot!
- c) Mit jelent az, hogy a tíz csapás idején „Isten megkeményítette a fáraó szívét”?
Van-e megbocsájthatatlan bűn a Biblia szerint? (igehellyel)

.....